

Sveučilište u Zagrebu

Građevinski fakultet

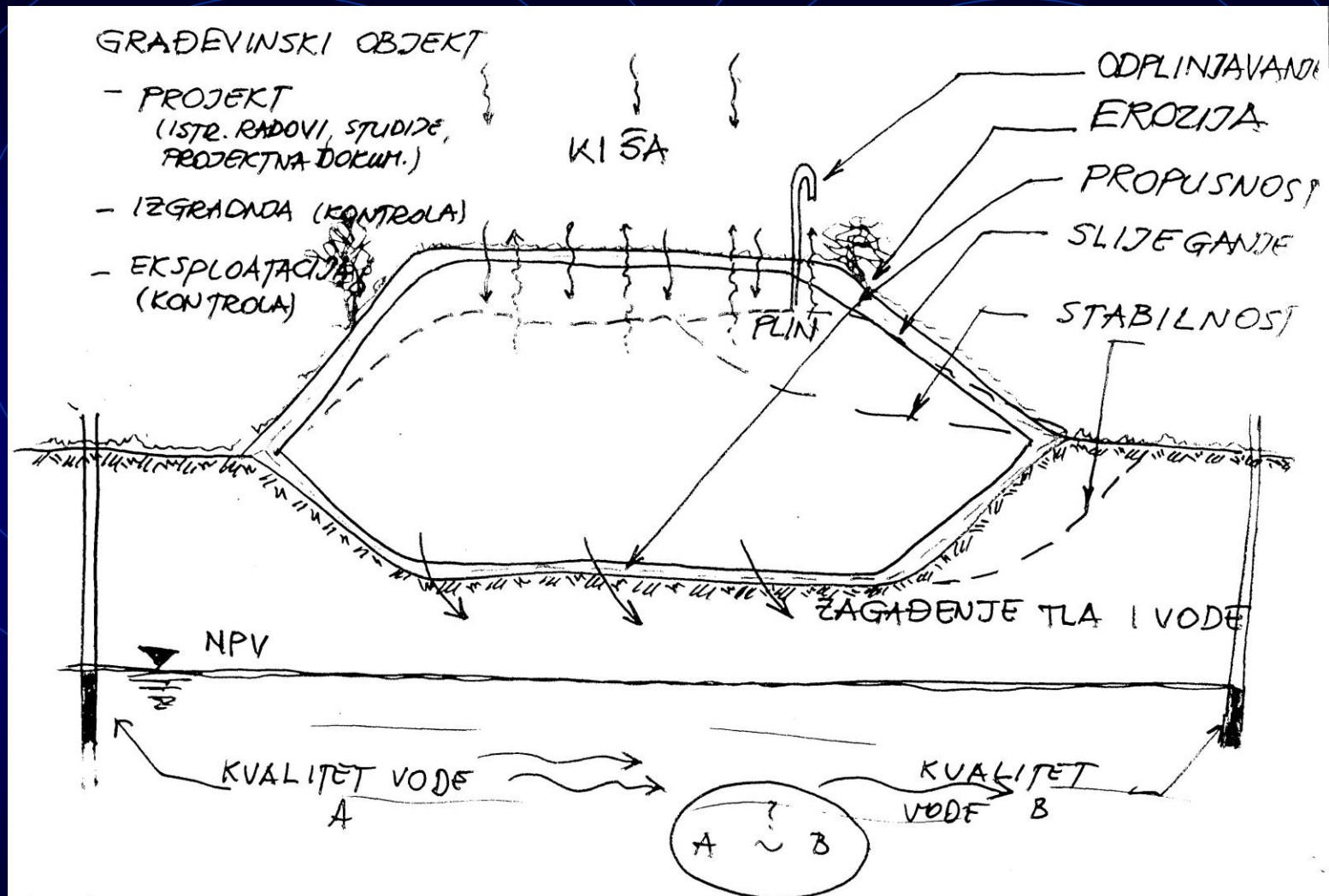
Diplomski sveučilišni studij

Smjer: **GEOTEHNIKA**

Geotehnika i zaštita okoliša 4

Prof. dr. sc. Tomislav Ivšić
Građevinski fakultet Zagreb

UREĐENO ODLAGALIŠTE

PRIMJER: ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

6 km od središta Zagreba

400 m od stambenih objekata

neposredno uz južni obrambeni nasip Save

3 km od Črnkovca koji je buduća vodoopskrba Zagreba

od 1965. odloženo oko 7,5 milijuna m³ otpada

otpad se odlagao

stihijski, bez reda i vođenja evidencije o vrsti i količini

prije sanacije zauzeo površinu od oko 80 ha

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

Stanje 2009

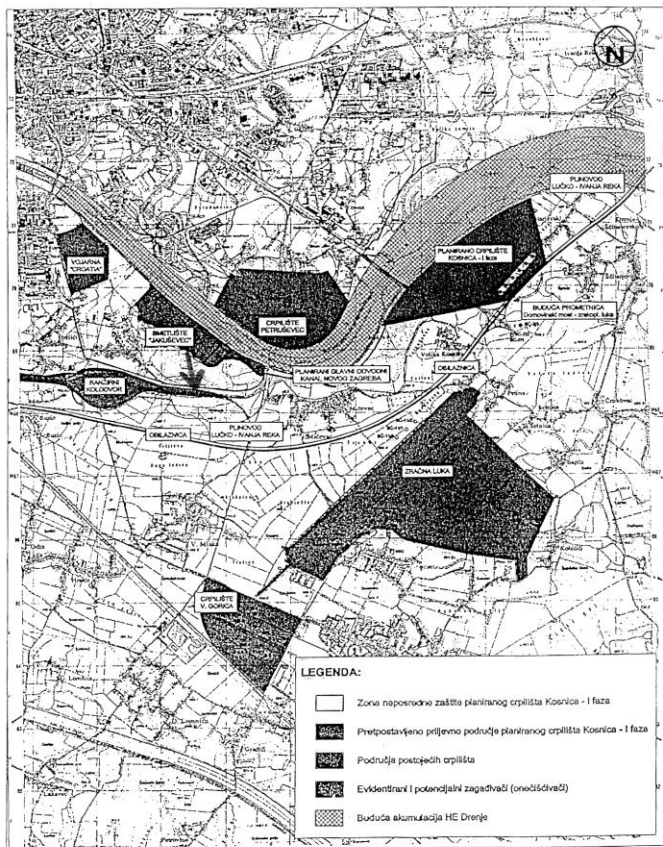

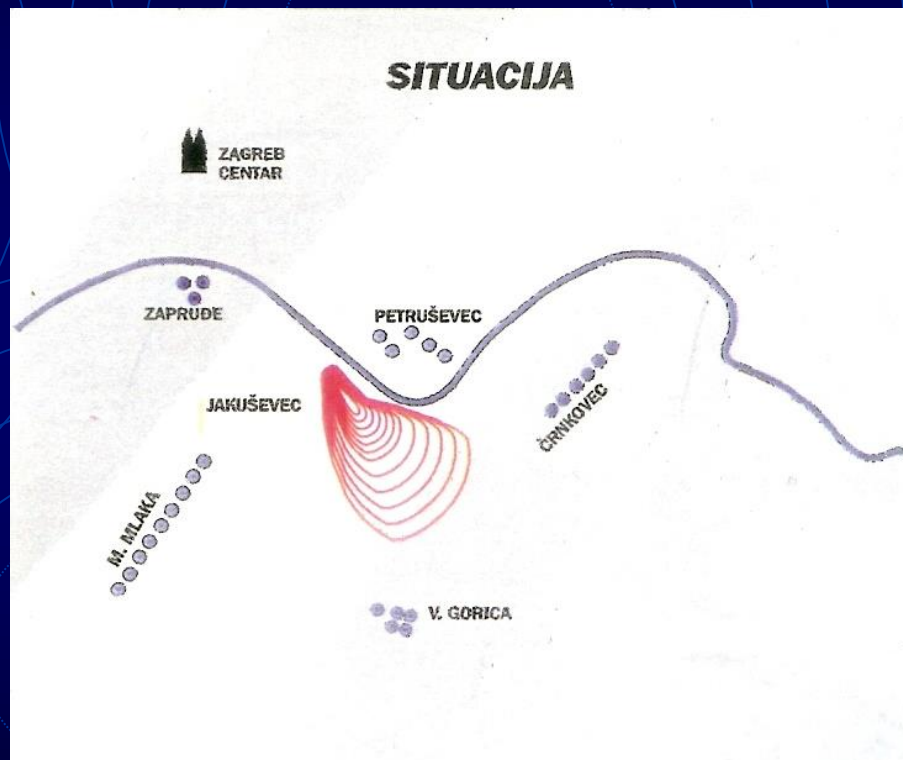
ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

Podloge za projekt sanacije sredinom 1990-tih

Slika 1: Položaj odlagališta otpada "Jakuševac" u odnosu na postojeće i planirane vodozahvate pitke vode, mj. 1 : 60 000

Zagađenje podzemlja u blizini izvorišta (bunara) pitke vode

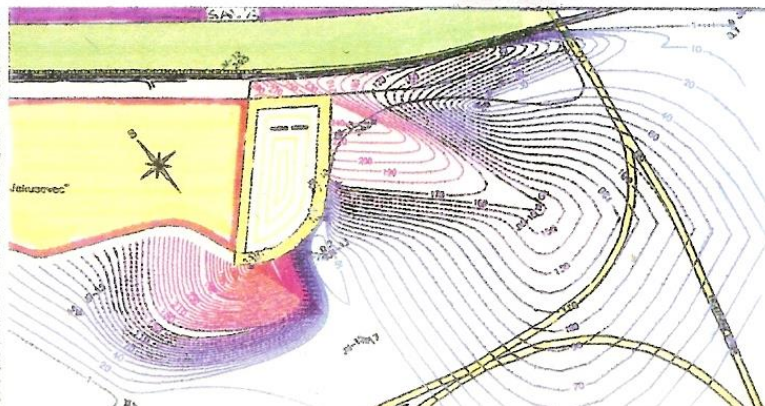

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

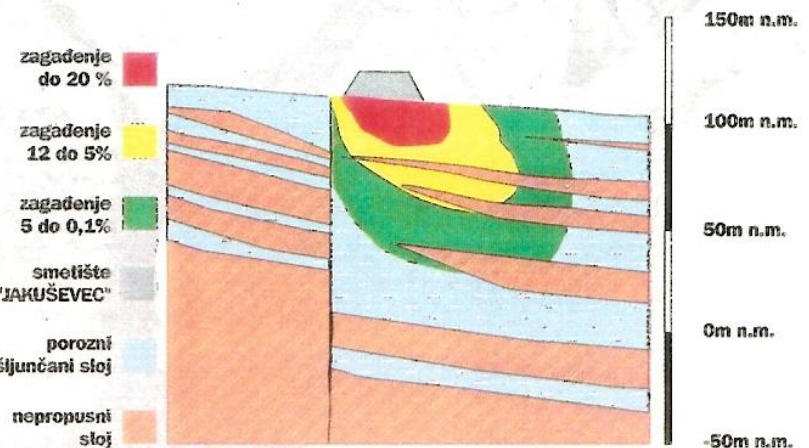
Podloge za projekt sanacije sredinom 1990-tih 2

Zagađenje podzemlja u blizini izvorišta (bunara) pitke vode - geološki presjek

**FAKTORI ZAGAĐENJA NA DUBINI 13m
NA TEMELJU MJERENJA IZ 11.mj.1995.
- amonijak -**

OBLAK ZAGAĐENJA PO DUBINI

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

Stanje 1995. – početak sanacije

1. SMETIŠTE JAKUŠEVEC
2. NOVO SANITARNO ODLAGALIŠTE

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

- **sanacija započela 1995. na 6 ha do 1999. sanirano oko 11 ha**
- **financira grad Zagreb iz vlastitih sredstava**
- **na plohu s brtvenim i drenažnim sustavom premješteno oko 7% starog otpada**
- **1998. sklopljen ugovor o kreditiranju sanacije s Europskom bankom za obnovu i razvoj**
  - **Izrada novog projekta sanacije**

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVAC - I faza

I faza 1995

-Bunari za
crpljenje vode

-Uređaj za
pročišćavanje
vode

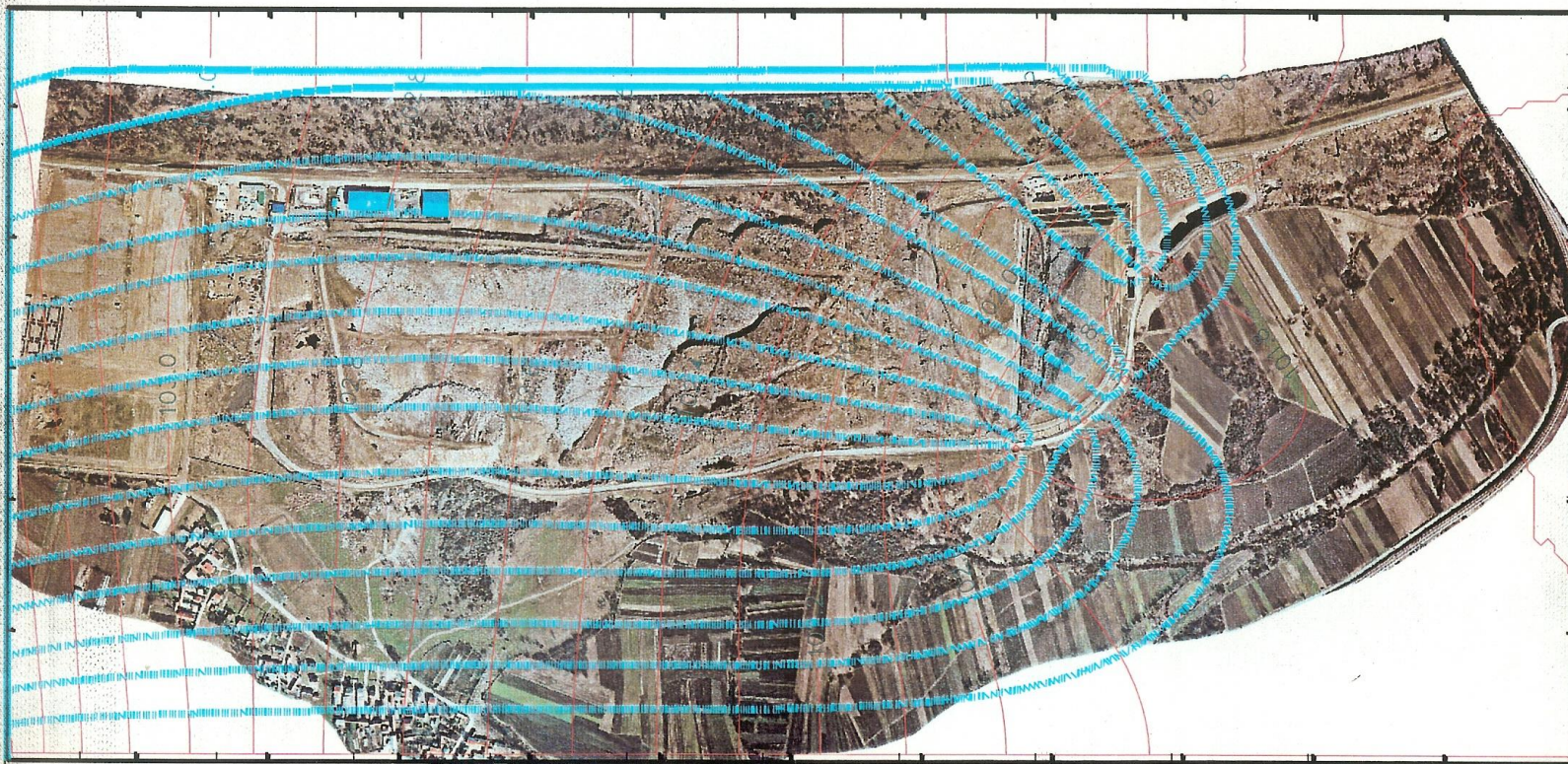
-Ploha 1

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

STRUJNA MREZA PRI RADU SVA 4 ZDENCA
TRANSMISIBILNOST JE $T=0.31 \text{ M}^2/\text{S}$.

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

Preslagivanje
starog smeća

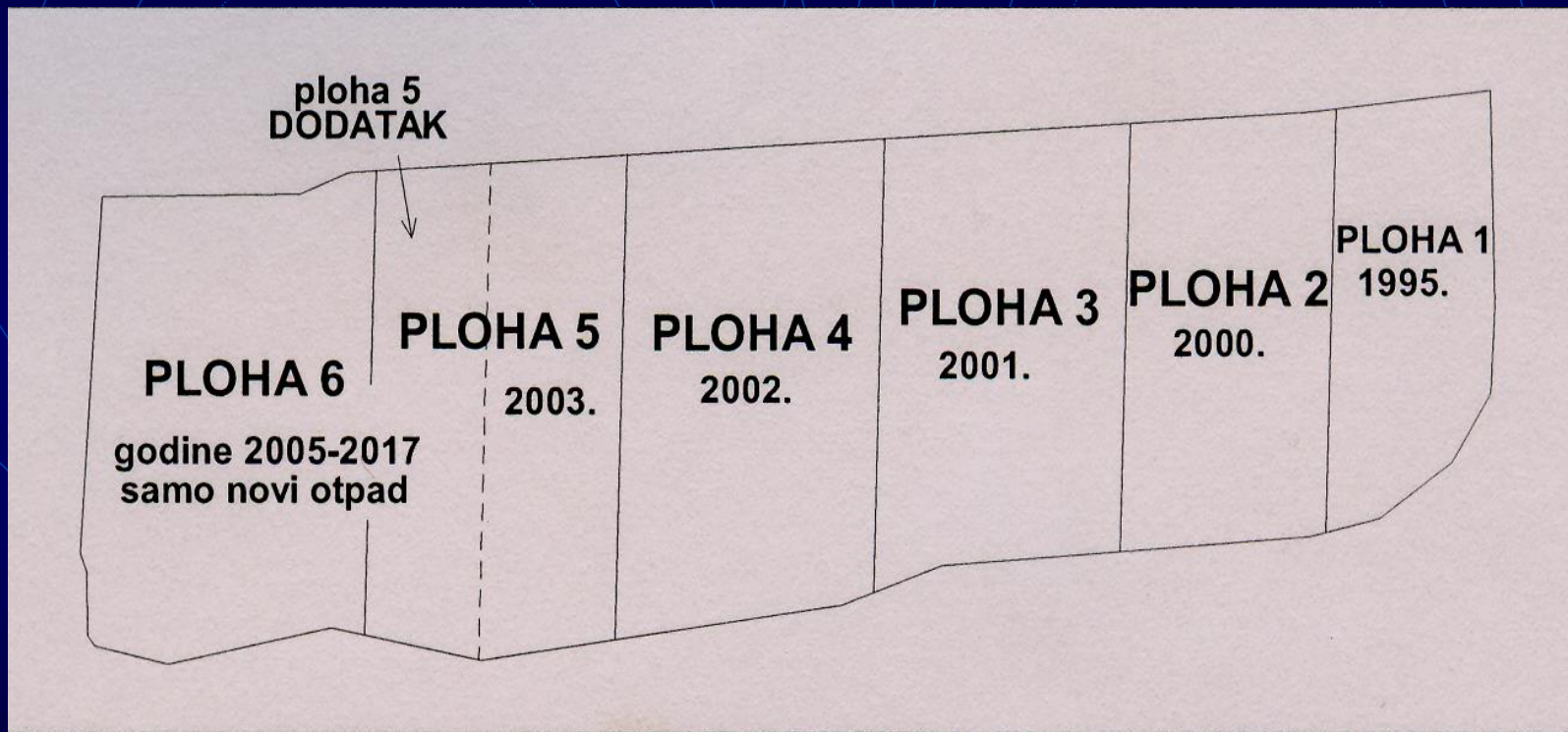
Priprema donjih brtvenih slojeva za odlaganje starog smeća

- **Novi cjeloviti projekt 1998-2000**

➤ **2000.-2003. intenzivni sanacijski radovi na uređenu površinu od 32 ha prebačeno oko 6,9 milijuna m³ starog otpada uz istodobni prihvrat 1,15 milijuna m³ novog otpada (800000 t)**

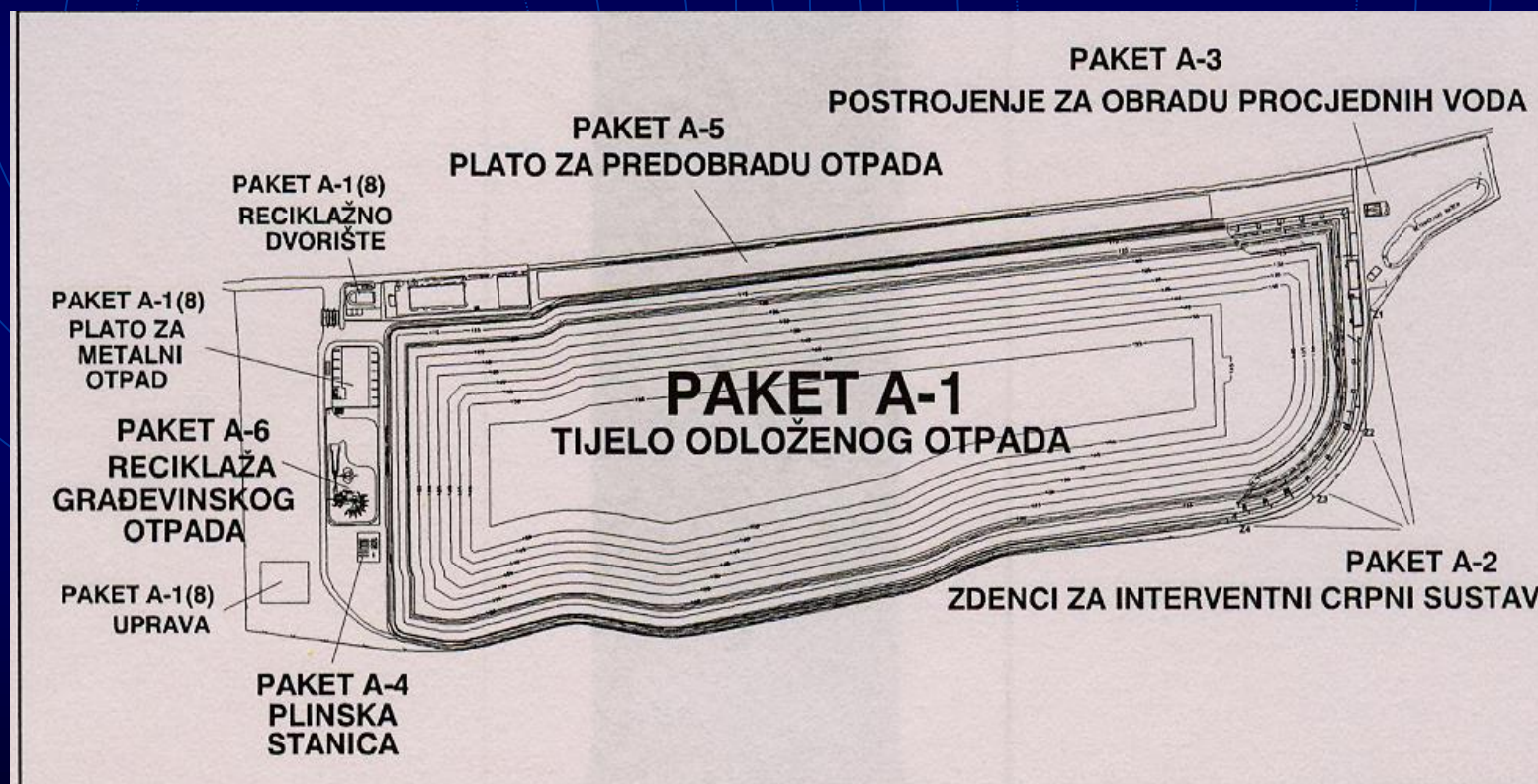

5,0 milijuna m³ prostora → predvidivo odlaganje do 2017.

**smanjena površina na kojoj je odložen otpad
uključujući prostor za odlaganje otpada u budućnosti**

**sa 80 ha na oko 57 ha
duljina 1400 m, širina 450 m, visina preko 40m**

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

A1

uklanja se zagađenje podzemlja i podzemnih voda

**prekrivanjem potpuno ispunjenih ploha
izolacija otpada od okoliša**

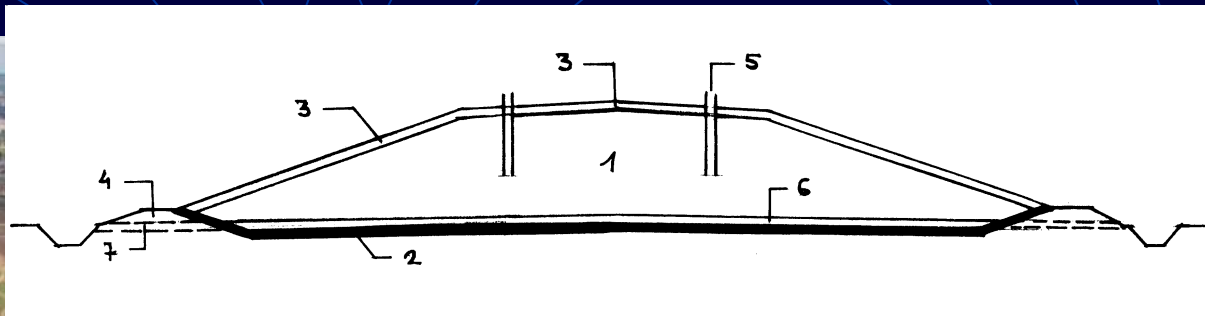
**otpad se nalazi u “oklopu”
između gornjih i donjih brtvenih slojeva**

izgrađen sustav odplinjavanja

Karakteristični presjek i glavni dijelovi odlagališta Jakuševac

1. Otpad
2. Donji brtveni sloj
3. Pokrovni sloj
4. Obodni nasip
5. Zdenci za otplinjavanje
6. Drenažni tepih (plošni dren)
7. Odvod vode iz plošnog drena

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

Preslagivanje starog smeća

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

brtveni sustav

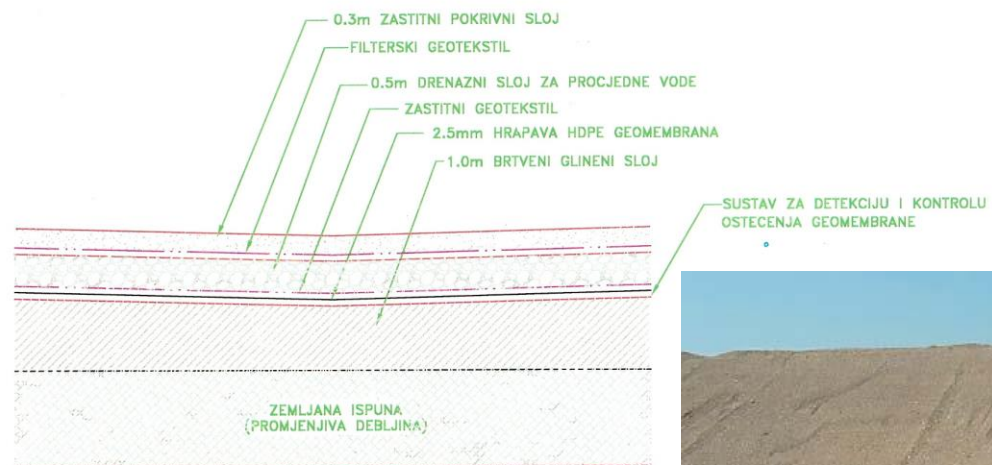
**1,0 m slabo propusne gline
hrapava geomembrana debljine 2,5 mm**

**osigurano dreniranje i odvodnja
procjednih voda**

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVAC

TIPICNI DETALJ SUSTAVA BRTVENOG SLOJA

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC-izrada brtvenih slojeva

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC-izrada brtvenih slojeva

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC -izrada brtvenih slojeva

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – detalji izvedbe podloge

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – usidrenje obloge pokosa

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – usidrenje obloge pokosa

T.Ivsic GIZ 4

studem 2019

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

- **sustav prekrivanja**

geosintetski glineni tepih i drenažni kompozit

manja debljina umjetnih materijala osigurava dodatni volumen za oko 500000 m³ otpada

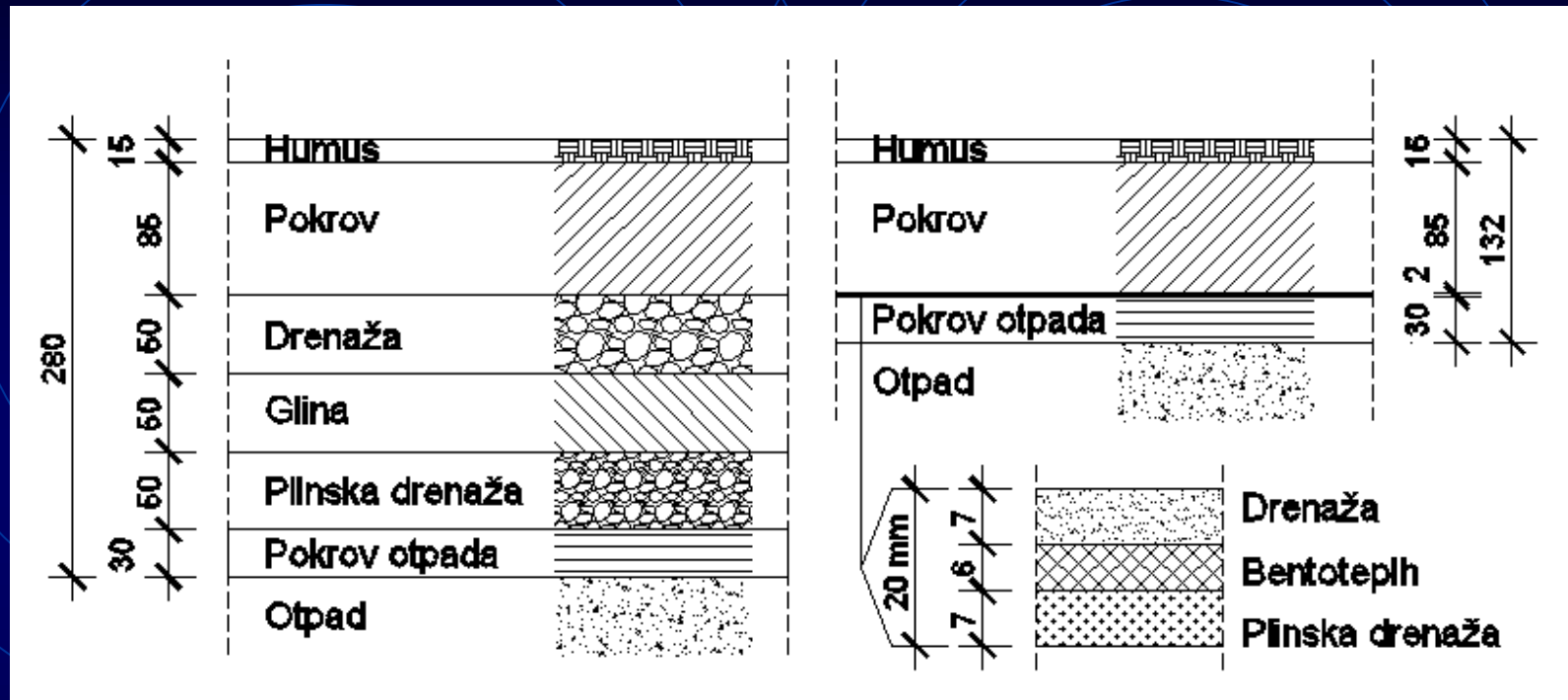

količina otpada koja se odloži za 1,5 godinu

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

Presjek kroz slojeve prekrivke odlagališta

a) "stari" sustav

- prirodni zemljani materijali za drenažne slojeve (šljunak) i nepropusni sloj (glina)

b) Izvedeno

- Umjetni materijali – geosintetici za drenažne slojeve i brtveni sloj ukupne debljine 2 cm

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC - prekrivanje pokosa

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC - prekrivanje pokosa

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – završni zemljani sloj

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

zazelenjena ploha 1 i konačna visina ploha 2 i 3

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

A 2

**crpni sustav 4 zdenca dubine 50 m
sa ugrađenim crpkama kapaciteta 100 l/
(odgovara protoku podzemne vode u zoni odlagališta)**

širina zone crpenja znatno veća od širine odlagališta

**sprječavanje strujanja onečišćenih podzemnih voda
u nizvodno područje**

**sustavno smanjenje postojećeg onečišćenja
podzemnih voda**

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

A 3

**skupljanje i dovođenje procjednih voda
do automatiziranog
mehaničko biološkog uređaja za pročišćavanje
procjedna voda pročišćena do razine kvalitete
za ispuštanje u kanalizacijski sustav**

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

A 4

**iskorištavanje odlagališnog plina za
proizvodnju električne energije
otplinjavanjem je onemogućena
emisija odlagališnog plina u atmosferu
stvaranje neugodnih mirisa
opasnost od eksplozije**

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC –plinski bunari

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC –plinski bunari

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

A 5

kompostana-obrađa biorazgradivog otpada

**otpad s tržnica (voće, povrće)
odvojeno skupljen kućni biootpad
prerađivački i sav ostali zeleni otpad**

aeroban proces

**homogeniziranje, presijavanje, odvajanje željeznog
materijala**

kvalitetan humusni materijal za poljodjelstvo i vrtlarstvo

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

A 6

**reciklaža građevinskog otpada
lomljeni beton, opeka, keramičke pločice i ostala keramika,
zemljani otpad**

izdvajanje i skladištenje dobivenih frakcija agregata

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

A 7

**monitoring - utjecaj odlagališta na okoliš
zaštita zdravlja ljudi i prirode**

praćenje kvalitete

podzemnih voda

vode koja se crpi interventnim crpnim sustavom

oborinske vode prije ispusta u Savu

procjedne vode prije i nakon pročišćavanja

kvaliteta zraka

meteoroloških podataka

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – stanje od 2008.... Odlaganje i zbijanje novog otpada

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – stanje 2008 - 2010

Početak pripreme podloge preostalih ploha 5 i 6

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – stanje nakon sanacije

5. Lipanj 2008.

Bandić: Jakuševac je saniran!

Suvremena biokompostana godišnje će moći prerađivati oko 32.000 tona biootpada
Otvaranjem biokompostane količina otpada na Jakuševcu
smanjit će se između sedam i deset posto

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – stanje nakon sanacije

Datum objave: 4.8.2009 u 14:36h
Gradonačelnik Bandić u
obilasku odlagališta Jakuševac

Jakuševac može izdržati još tri godine, a onda....

Kad smo započinjali s projektom sanacije odlagališta, kad sam govorio da ću se spaliti ako to ne bude obavljeno, mi smo dnevno proizvodili 900 tona otpada. Sad dnevno proizvodimo 1.200 tona, upozorava gradonačelnik.....

2018-2019

- Tijekom proteklih desetak godina odlagalište Jakuševac je predmet političkih prepucavanja (vidi: videoklipovi nekih tadašnjih vijesti)
- Još uvijek nije jasno „što poslije Jakuševca” tj. kakav je plan zbrinjavanja komunalnog otpada u Zagrebu nakon zatvaranja Jakuševca. Spalionica najavljena krajem 2000-tih godina je (više puta??) otkazana, a lokacije novih mogućih odlagališta su još u domeni špekulacija

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVAC – današnje stanje

Odlagalište otpada Prudinec-Jakuševac među najuređenijima u RH

Autor: Poslovni.hr , 04. veljača 2019. u 14:33

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike 9. siječnja 2019. donijelo je Odluku o redoslijedu i dinamici zatvaranja odlagališta otpada u Republici Hrvatskoj.

Dokument: „[Dinamika zatvaranja odlagališta neopasnog otpada na području Republike Hrvatske](#)“.

U dokumentu je navedeno da je Odlagalište „Prudinec – Jakuševac“ sanirano odlagalište koje ispunjava kriterije i zahtjeve za odlaganje otpada dane Pravilnikom. Otpad se odlaže na sanitaran način te odlagalište ispunjava uvjete za nastavak rada do otvaranja regionalnog centra za gospodarenje otpadom. Kako je vidljivo iz rezultata detaljne analize koja je navedena u dokumentu odlagalište Jakuševac se nalazi u kategoriji najuređenijih odlagališta u Republici Hrvatskoj.

Nadalje se navodi i da je odlagalište otpada Jakuševac- Prudinec jedan od rijetkih objekata u Republici Hrvatskoj koji ima funkciju usporedivu s Centrom za gospodarenje otpadom u cjelokupnom opsegu predviđenom projektnom dokumentacijom te ispunjava kriterije potrebnih objekata te obavljanja aktivnosti koje treba imati CGO, a vezanih uz sakupljanje, obradu te propisno deponiranje otpada kako je navedeno u Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine (reciklažno dvorište, reciklaža građevinskog otpada, prikupljanje i energetska iskorištavanje odlagališnog plina, postrojenje za obradu biootpada – kompostanu, pročišćavanje procjednih voda, odlaganje komunalnog otpada).

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – planirani konačni izgled

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – tijekom izvedbe Klizanje na obodnom nasipu - ploha 3

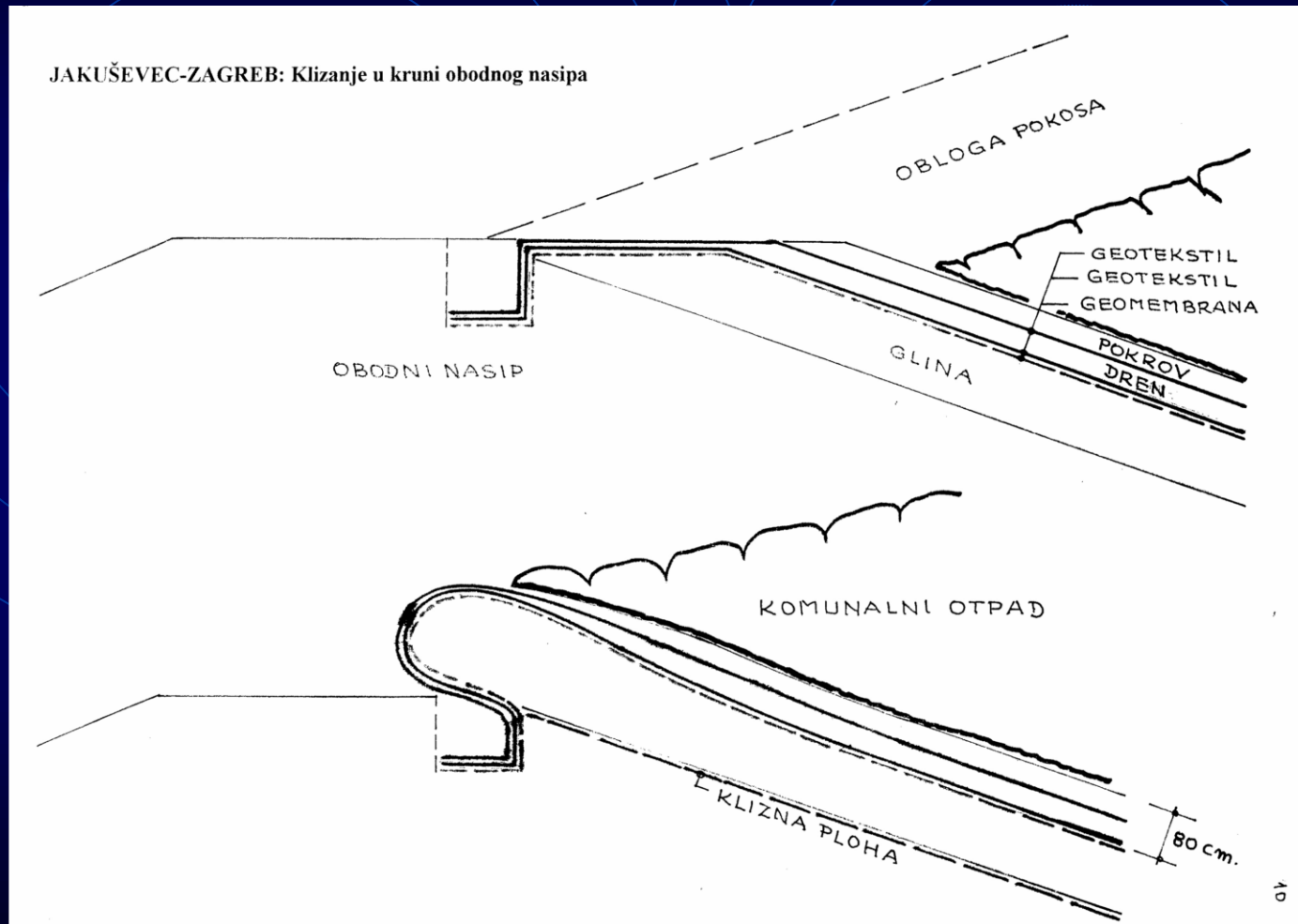

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – tijekom izvedbe Klizanje na obodnom nasipu - ploha 3

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC

Klizanje tijekom izvedbe - Ploha 3

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVAC – tijekom izvedbe Puknuće geomembrane na plohi 4

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – tijekom izvedbe Puknuće geomembrane na plohi 4

ODLAGALIŠTE JAKUŠEVEC – tijekom izvedbe Puknuće geomembrane na plohi 4

Video o odlagalištu Jakuševac:

Naslov: Sanacija smetlišta i gradnja uređenog odlagališta za neopasni otpad Prudinec – Jakuševac, 1994-2017

Objavljeno 2017:

https://www.youtube.com/watch?v=sjwkDBbffG8&ab_channel=Zagrebačkicentarzagospodarenjeotpadom

Zagrebački centar za gospodarenje otpadom: <https://www.zgos.hr/>